

Urunk mennybementele

ApCsel 1,1-11

A föld végső határáig

Első könyvemben, kedves Teofil, elbeszéltem, mi mindent tett és tanított Jézus egészen addig a napig, amelyen azután, hogy útbaigazítást adott a Szentlélek által kiválasztott apostoloknak, fölvetetet a mennybe. Szerződése után sokféleképpen bebizonyította, hogy él: negyven napon át ismételten megjelent nekik, és beszélt az Isten országáról. Egyszer, amikor együtt evett velük, megparancsolta nekik, hogy ne hagyják el Jeruzsálemet, hanem várjanak az Atya ígéreteré, „amelyről – úgymond – tőlem hallottatok: Mert János csak vízzel keresztelt, de ti néhány nap múlva a Szentlélekkel fogtok megkeresztelkedni.” Az egybegyűltek erre megkérdezték: „Uram, mostanában állítod helyre Izrael országát?” „Nem tartozik rátok – felelte –, hogy ismerjétek az időpontokat és a körülményeket. Ezeket az Atya szabta meg saját hatalmában. De megkapjátok a Szentlélek rátok leszálló erejét, és tanúim lesztek Jeruzsálemben, s egész Júdeában és Szamariában, sőt egészen a föld végső határáig.” Azután, hogy ezeket mondta, a szemük láttára fölemelkedett, és felhő takarta el szemük elől. Amint merőn nézték, hogyan emelkedik az égbe, egyszerre két férfi temett mellettük fehér ruhába öltözve. Ezt mondták nekik: „Galileai férfiak! Mit álltok itt égre emelt tekintettel? Ez a Jézus, aki tőletek az égbe vétetett, úgy jön el ismét, amint szemetek láttára a mennybe ment.”

A fenti szakasz egyrészt az ApCsel könyv bevezetőjéből áll, amelyben Lukács, „Teofil” néven (jelentése: istenszerető), az egész pogány olvasóközönségét megszólítja. Ezentúl közli írása célját is. A feltámadt Jézus után az egyház történetét, pontosabban a Jézus követőinek közösséggé fejlődését akarja leírni. Ebben a történetben sok helyszín és esemény fog szerepelni, mégis a legfontosabb a Szentlélek munkálkodásának a leírása, mely Lukács felfogása szerint az egyház Lelke, amely az egész missziót mozgatja. Az apostolok kérdései a feltámadt Jézus-hoz teljesen más síkon mozognak, mint Jézus hozzájuk intézett rövid homíliájának a mondandója. Jézus az Atya ígéréteről, várásáról és az apostolok jövődó feladatairól beszél, míg az apostolok még mindig egy földi eseményre, Jézus hatalom átvételére készülnek a földre hozott Isten országában, esetleg szakrális politikai birodalmában. Jézus az apostolok kérdéseit meg sem hallja, a jövődó tanúságtételükről beszél

(8. v.). A tanúságtétel színhelyei között Júdea, Szamária szerepel, vagyis korábbi működésének színterei, de megjelenik a missziós beszéd újdonsága is, az apostolok missziójának ugyanis „a föld végső határáig” kell kiterjednie.

Az átlag olvasó és a keresztény művészet is ebből a perikópából a 9–11-es szakaszt ragadta ki Jézus égbe emelkedéséről. Ez is hasonló jelenet, mint a feltámadási elbeszélések leírása. Itt is a további üzenetek átadására már az angyalok vállalkoznak. Jézus immár az apostolok számára világosan egy másik szférához, a mennyhez, az Atya birodalmához tartozik. A jelenet igen hatásos képpel fejezi ki az apostolok intellektuális felismerését. Talán ez a pillanat az, amikor világossá válik mindegyikük előtt, hogy a názáreti Jézus, aki Galilei útjaikon társuk volt, az Isten küldötte, a mennyei Atya birodalmának polgára.

Ezt a lelki jelenséget nem könnyű az egyház későbbi tagjainak sem átélni. Ugyanis vagy arról van szó, hogy Jézust teljesen emberszerű társunknak tekintjük-e, és a mennyei vagy isteni természetének földi megjelenéseit igyekszünk-e racionálisan magyarázni. Vagy pedig végérvényesen száműzzük világunkból, és mint minket az égből figyelő, esetleg megfigyelő, ítélő bírónak tartjuk, akinek nincs igazán konkrét tapasztalata a mi földi életünkről.

A mennybemenetel leírása, amely az Apostolok Cselekedeteiben a leghosszabb, nem egy teátrális távozási jelenet leírása csupán, hanem az apostolok krisztológiai felismerésének a története is. Egy olyan felismerés, amely a későbbi missziójukat mozgatni fogja. Csak isteni segítséggel képesek átlépni a nemzeti, vallási határoikon, és lesznek képesek létrehozni egy nemzetközi vagy nemzetek fölött álló intézményt, az egyházat. Ennek a feladatnak a megvalósítása csak úgy lehetséges, ha szétválasztják a zsidó kulturális missziót, amely a prozelitizmust eredményezte, a vallási missziótól, amely a zsidóság keretében is túlterjedt a nemzeti, kulturális határokon. A kereszténység ennek következtében olyan új vallási közösséget hozott létre, amely a feltámadt Krisztus missziójának végrehajtása alapján jön létre, és vallási üzenetével képes egyik kultúráról a másikra vándorolni.

A keresztény misszióknak mindmáig ez az egyik legkényesebb és legkülönösebb vonása. Egyrészt meggyökerezik egy kultúrában, másrészt tovább tejed, és elhagyja a befogadó kultúrát. Amennyiben nem képes erre, maga a keresztény vallási misszió torpan meg. Ennek a konfliktusnak és továbblépésnek a leírása az Apostolok Cselekedete. Jeruzsálem és akkoriban a föld végső határát jelentő Róma nemcsak két főváros, hanem két különböző vallási szemléletet jelentő város szimbóluma is. Jézus üzenete a tanítványok hite és igehirdetése következtében

gyökerezik meg egy olyan városban és olyan kultúrában, amelyben tanításuk megjelenését a korábbi próféták egyáltalán nem jelezték.

A kereszténység a zsidósággal szemben lényegéhez tartozóan térítő vallás lesz. Nem az a vallás, amely a magánélet korlátai közé húzódik vissza, nem az, amely nem követel magának társadalmi nyilvánosságot, nem az a vallás, amely szinkretizmusra hajlik. A zsidó vallás kizárólagosságát örökli, és Jézus missziós parancsa alapján világmisszióra tör. A megváltás műve és az új közösség nem korlátozódhat Jeruzsálemre, Galileára vagy Szamariára, hanem tovább terjed a hellén és a római világban, az európai misszióban, az afrikai és amerikai, valamint az ázsiai misszióban. Újra és újra megszenvedve azt a nyelvi, teológiai konfliktust, hogy a befogadó kultúra nyelvén fogalmazza meg tanítását, majd elhagyva a befogadó kultúrát tovább lépjen. A missziót végző keresztények a vándoregyház intézményeinek létrehozása közben egyedülálló tapasztalatokra tesznek szert az emberrel és emberi közösségekkel való szolgálatuk során. Mindig újakkal találkoznak, de nem állhatnak meg, mert „Krisztus szeretete sürgeti őket”, hogy folytassák azt a missziót, amelyre Krisztus küldte őket.